GEMEENTE ENSCHEDE

Voorstel Gemeenteraad B

Onderwerp	Uitwerking Amendement over Clustering Sportparken		
Portefeuillehouder	Niels van den Berg agendaletter (B)		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie en Beleid Sociaal	Aangeboden aan Raad	8 juni 2023
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2300042354

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de, bij alternatieven beschreven, scenario's voor SC Enschede en SVV'91;
2. In te stemmen met onderstaande herindeling als samenstelling op de betreffende sportparken met daarin verwerkt de voorkeursvariant van het college voor de onder beslispunt 1 genoemde verenigingen.
    a. *Clusteringslocatie Enschede-Oost*: Avanti-Wilskracht, GVV Eilermark en SV Sportlust Glanerbrug.
    b. *Clusteringslocatie Schreurserve*: CVV Sparta, SV Vosta, TVV Enschede en EVV Phenix.
    c. *Clusteringslocatie Enschede-Zuid*: vv Victoria '28, FC Aramea, CVV Achilles en SVV '91.
    d. *Sportpark Diekman Oost*: EV & AC De Tubanters 1897, SC Enschede en EFC PW 1885.

Inleiding en voorgeschiedenis

De gemeente Enschede is sinds 2018 bezig met de clusteringsopgave van sportparken. Dit doet de gemeente samen met Sportaal en in nauw overleg met de betrokken sportverenigingen en de Federatie Enschedese Voetbalverenigingen (FEV). Deze laatst genoemde vanuit een adviserende rol.
De gemeentelijke sportparken en -accommodaties zijn veelal verouderd en velden staan leeg, of zijn op andere plekken juist overbezet. De opgave richt zich op het clusteren van buitensport-/voetbalverenigingen op een aantal bestaande sportparken om efficiënter gebruik te maken van de beschikbare faciliteiten, door verenigingen samen te brengen en sportparken te sluiten.
Daarom wil de gemeente wil de komende jaren duurzame en toekomstbestendige sportaccommodaties realiseren die bijdragen aan vitale en financieel gezonde sportverenigingen. Dit sluit aan bij de ambities uit het Lokaal Sport, Beweeg en Leefstijlakkoord.

De afgelopen twee jaar hebben gemeente en Sportaal intensief overleg gevoerd met alle betrokken verenigingen. De combinatie van hun wensen en de beschikbare mogelijkheden heeft geleid tot dit voorstel tot herindeling van de sportparken. Alles overwegende acht de gemeente dit de best samenstelling. Na vaststelling van de herindeling van de sportparken volgt het (financiële) haalbaarheidsonderzoek naar de clusteringslocaties.

Eerdere raadsbesluiten in het proces van de clustering zijn genomen op 25 oktober 2021 (instemming met de bevindingen en conclusies van het haalbaarheidsonderzoek Clustering van sportparken in de gemeente Enschede), op 31 januari 2022 (beschikbaar stelling van bijdrage voor de herontwikkeling van Diekman-Oost van 1.200.000 euro) en op 3 april 2023 (gefaseerde sluiting van 5 sportparken tot aan 2027 en aanwijzing van 3 clusteringslocaties

Publieksvriendelijke samenvatting
Op 3 april 2023 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om 5 sportparken gefaseerd te sluiten tot aan 2027. Dit betreft de locaties Diekman-West, Wethouder Horstmanpark, Sportpark aan de Horstlindelaan, Sportpark Bultserve en Sportpark aan de Zuid-Esmarkerondweg. Ook heeft de Raad besloten de locaties Enschede-Oost (Glanerbrug), Enschede-Zuid en Sportpark Schreurserve aan te wijzen als clusteringslocaties. De voorwaarden voor het vervolg van clustering voor alle verenigingen zijn opgenomen bijlage 1.

Daarnaast heeft de raad, middels een aangenomen amendement, het college opgedragen om huisvesting te zoeken voor SC Enschede en SVV ’91. Gevraagd is om maximaal drie opties in beeld te brengen, hierbij een voorkeursscenario te benoemen en voor de zomer hierover duidelijkheid te verschaffen aan deze voetbalverenigingen.

Na het genomen raadsbesluit van 3 april hebben alle verenigingen hun voorkeur aangegeven bij de gemeente. Op basis van deze opgegeven voorkeuren, het rekenmodel van de KNVB, het aantal teams per vereniging dat staat ingeschreven bij de KNVB en de velden per sportpark zijn we tot deze voorkeursvariant gekomen. Het gaat hier om een complexe schuifpuzzel waarbij elke aanpassing weer effecten op een andere plek heeft. Ondanks die complexiteit is het gelukt om (op basis van ledentallen) 96% van de sporters op de eigen voorkeurslocatie te laten landen. Dat lijkt het maximaal haalbare, wat niet weg neemt dat het streven blijft uiteindelijk ook de laatste 4% zo mogelijk tevreden te stellen.

Voor SVV ’91 en SC Enschede zijn meerdere scenario’s onderzocht.
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de voorkeursvariant van het college, met in groen de afweging voor deze keuze weergegeven en in rood de eventuele bezwaren van verenigingen:

	Voorkeursvariant		
Sportparken	Verenigingen	Afweging	Leden
Clusterings-locatie Schreurserve	CVV Sparta Enschede	Huidige locatie	1000+
	SV Vosta	Huidige locatie	<150
	TVV Enschede	Voorkeur club	<150
	EVV Phenix	Voorkeur club	<150
Clusterings-locatie Enschede-Oost (Glanerbrug)	osv Avanti-Wilskracht	Huidige locatie	800-1000
	GVV Eilermark	Huidige locatie	200-400
	SV Sportlust Glanerbrug	Voorkeur club	200-400
	Andere buitensportverenigingen (GKV Ons Clubje, TVG, evt. andere)	Huidige locatie	
Sportpark Diekman-Oost	EV&AC De Tubanters 1897	Huidige locatie	600-800
	EFC PW 1885	Gaan al verhuizen	200-400
	Sportclub Enschede	Voorkeur club	<150
	ERC '69 (rugby)	Gaan al verhuizen	
	Enschede Broncos (Am. football)	Gaan al verhuizen	
	Andere buitensportverenigingen (EHC, Twente '05, Vips, DDT, GV Sportlust)	Huidige locatie/ Nieuwe locatie	
Clusterings-locatie Enschede-Zuid	vv Victoria '28	Huidige locatie	600-800
	FC Aramea	Huidige locatie	200-400
	CVV Achilles	Voorkeur club	200-400
	SVV '91	Voldoende plek	<150
	(Enschede-Zuid heeft niet de voorkeur van SVV '91)		
Sportpark Wesselerbrink-Midden	vv UDI	Huidige locatie	200-400
	FC Suryoye-Mediterraneo	Huidige locatie	200-400
	(FC Suryoye wil naar Enschede-Zuid, maar daar is geen plek voor)		

Tabel 1 – Voorgestelde samenstelling van verenigingen per locatie voor de voorkeursvariant

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven
Met voorgestelde keuze van herindeling van de clusteringslocaties kan verder gewerkt worden aan de herontwikkeling sportparken duurzaam en toekomstbestendig te maken.
Om sporten in de gemeente Enschede bereikbaar en betaalbaar te houden voor alle inwoners, is het nodig om de leegstand op sportparken tegen te gaan en verenigingen te clusteren. Zodoende kan de gemeente ook gericht investeren op duurzame en toekomstbestendige sportaccommodaties op basis van gedeeld gebruik. Het deelgebruik van meerdere partijen van de nieuwe sportaccommodaties draagt ook bij aan voorliggende voorzieningen in de wijken.
Daarnaast kan de besparingsopgave gerealiseerd worden in uiterlijk 2027 door de 5 sportparken af te stoten.

Argumenten
1.1. Besluit tot definitieve herindeling sportparken Enschede geeft duidelijkheid
De clusteringsopgave loopt al geruime tijd. Zowel de gemeenteraad als de betrokken verenigingen hebben aangegeven dat sterkere sturing en besluitvorming gewenst is om een definitieve keuze te maken over de clustering en herindeling van de sportparken. Met de voorgestelde herindeling van sportparken krijgen verenigingen duidelijkheid over op welke locatie zij in de toekomst spelen en met welke andere verenigingen. De afgelopen jaren is gebleken dat er geen totale invulling van de clusteringsopgave bestaat die voldoet aan de wensen van alle verenigingen. Het ruilen of verplaatsen van verenigingen anders dan de voorkeursvariant heeft een enorme impact op de totale indeling en draagvlak onder verenigingen. Met het huidige voorstel speelt (op basis van ledenaantallen) ruim 96% van alle verenigingen na realisatie van de clustering op hun keuzelocatie. Daadwerkelijk 100% volledig tevreden stellen blijkt niet haalbaar en dat noopt tot lastige keuzes. Er moet immers een besluit genomen worden over de voorgestelde indeling van verenigingen en sportparken anders is de gehele clusteringsopgave binnen de huidige kaders niet haalbaar.

1.2. Uitwerking amendement “vaart achter de voortgang clustering” behorend bij raadsbesluit 3 april 2023
De raad heeft het college opgedragen om maximaal 3 scenario’s, die zich niet beperken tot de aangewezen clusteringslocaties, voor SC Enschede en SVV '91 te onderzoeken en voor de zomer van 2023 duidelijkheid te verschaffen aan SC Enschede en SVV '91 over waar zij zich kunnen huisvesten. Zie verder onder alternatieven.

1.3. Efficiënter gebruik van sportparken
Doordat verenigingen qua ledenaantallen sterk kunnen schommelen, werden sportparken voorheen vaak op de piekaantallen ontworpen met velden en kleedkamers, met fases van leegstand tot gevolg. Door in de nieuwe situatie meerdere verenigingen gebruik te laten maken van dezelfde accommodatie, kunnen schommelingen in ledentaantallen onderling worden opgevangen. Sportparken hoeven niet langer allemaal aangelegd te worden op basis van de piek in deze schommelingen van ledenaantallen. Daarnaast laat het aantal voetballende leden in Enschede al jaren een kleine maar constante daling zien.

1.4. Rekening gehouden met mogelijke groei van verenigingen
Rekening houdend met bovenstaand argument, is alsnog de verwachting dat de hernieuwde accommodaties een aanzuigende werking hebben en daarmee leiden tot groei van het totaal aantal sporters. Dit kunnen ook andere manieren van sporten zijn dan het traditionele verenigingsvoetbal. Daarom zijn de veldcapaciteiten berekend op een groei van 15-20% ten opzichte van het huidige aantal teams dat per verenigingen is ingeschreven bij de KNVB (op een vast ijkpunt aan het begin van afgelopen seizoen). Hierbij is ook rekening gehouden met de ambitie van de gemeente Enschede om te groeien naar 170.000 inwoners. Deze rekenmethode is de basis van de voorgestelde samenstelling van verenigingen per sportpark, samen met de opgegeven voorkeuren per vereniging.

Risico's

1. De sluiting van de 5 af te stoten sportparken is gekoppeld aan de herontwikkeling van de clusteringslocaties. Hierdoor kunnen de ingeboekte besparingen van deze parken later ingeboekt worden, uiterlijk per 2027 als alles volgens plan verloopt. Dit zal worden meegenomen in de haalbaarheidsonderzoeken voor de clusteringslocaties.

2. De betrokken verenigingen moeten de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek en de daaraan gekoppelde financiële gevolgen voor hun vereniging ter goedkeuring voorleggen aan de leden. Dit gebeurt doorgaans in een Algemene ledenvergadering (ALV). In het beoogde tijdspad gebeurt dit begin 2024. Er is een kans dat een ALV alsnog besluit niet mee te gaan met de clustering. In dat geval treden de voorwaarden voor geen deelname in zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van bijlage 1.

3. Bij geen instemming van de ALV voor verhuizing of deelname aan clustering kan dat leiden tot een juridisch traject, met mogelijk vertragingen tot gevolg. De verenigingen hebben hun voorkeuren al opgegeven, waardoor de verwachting is dat de ALV instemmen met de verhuizing.

4. De resultaten van het haalbaarheidsonderzoek waarin de financiële consequenties van de herontwikkeling van de 3 clusterlocaties duidelijk worden. Het college en raad moeten hierover een besluit nemen rond de zomernota van 2024. Voor realisatie van de ontwikkelingen op de sportparken zal de raad bereid moeten zijn de benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen. Bij financiële tegenvallers zal dit een uitdaging worden.

5. Mogelijke civiele procedures omtrent de opstalrechten van verenigingen kunnen van invloed zijn op het proces en voor vertraging zorgen. Beoogde herontwikkeling van de vrijgekomen gronden kunnen hierdoor pas later plaatsvinden.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

De benodigde financiële middelen voor vervolgstappen van de realisatie van de clustering van sportparken, waaronder de verhuizing van de betrokken verenigingen, zijn bij besluit van 3 april 2023 door de raad beschikbaar gesteld.
Voor de zomer van 2024 worden de financiële gevolgen, op basis van de haalbaarheidsonderzoeken van de 3 clusterlocaties aan de raad voorgelegd en betrokken bij de integrale afweging bij de Zomernota 2024. Voor Enschede-Zuid is al een bedrag gereserveerd. Mogelijk volgt hier een actualisatie op basis van het haalbaarheidsonderzoek.

Afweging en alternatieven

De belangrijkste afweging voor het voorliggende voorkeursscenario is dat alle verenigingen die moeten verhuizen een locatie aangewezen krijgen waar voldoende capaciteit is. Hierbij is zoveel mogelijk rekening gehouden met de opgegeven voorkeurslocatie van elke vereniging. Na overleg met verenigingen, de Federatie Enschedese Voetbalverenigingen (FEV) en de KNVB is besloten om de veldcapaciteiten per sportpark te bepalen op basis van het rekenmodel van de KNVB, met de volgende toevoegingen: bij de herindeling van de clusteringlocaties is rekening gehouden met extra trainingscapaciteit en een groeipotentie van 15-20% qua veldcapaciteit (gebaseerd op bij de KNVB ingeschreven spelende leden en teams).

Scenario's voor SC Enschede en SVV'91

Scenario 1: Diekman Oost
SC Enschede en SVV'91 hebben beide hun voorkeur uitgesproken voor Diekman-Oost. Waarbij opgemerkt moet worden dat deze locatie voor SC Enschede sinds 2021 in beeld is. Voor en door SVV'91 is deze locatie niet eerder genoemd. (SVV'91 had eerder wel belangstelling om de kantine van EFC PW te kopen. Maar dat kan niet in verband met de plannen voor het ontwikkeling van Diekman-West).

Voor beide clubs geldt dat dit qua capaciteit passend is. De voorkeursvariant van het college is dan ook gebaseerd op het feit dat SC Enschede eerder in beeld was en tevens ook een logische stap is aangezien zij al gevestigd zijn in Oost. Er is onvoldoende ruimte om beide clubs te huisvesten op Diekman Oost. Voor SVV'91 is gekeken naar alternatieven. Daarnaast moet SC Enschede deze zomer al verhuizen naar een andere locatie omdat Diekman-West vrijgemaakt moet worden voor de herontwikkeling. Voor SVV'91 geldt de noodzaak van snel verhuizen nog niet.

Scenario 2: Enschede Zuid
Hoewel het niet de voorkeur heeft van SVV'91 is dit is een passende oplossing qua capaciteit welke ook besproken is met de clubs. Enschede Zuid is vanaf begin ook in beeld geweest voor SVV'91.

Kanttekening: Tegelijkertijd zijn er nog wel zorgen over de betaalbaarheid voor SVV'91 om deel te kunnen nemen aan de ontwikkeling op Enschede-Zuid. Dit jaar wordt tijdens de actualisatie van het haalbaarheidsonderzoek de financiële impact van deelname van SVV '91 onderzocht.
Daarnaast wordt gekeken op welke wijze SVV '91 na sluiting van het Sportpark Weth. Horstman kan landen in Enschede-Zuid. SVV '91 speelt op het Sportpark Weth. Horstman, waar komend jaar alleen nog ERC '69 speelt, voordat het sportpark gaat sluiten. Op korte termijn wordt gekeken naar het tijdspad tussen heden en voltooien van de nieuwbouw op Enschede-Zuid. De uitwerking hiervan vraagt echter meer tijd en maakt deel van het haalbaarheidsonderzoek. SVV'91 gaat als toekomstig deelnemer van cluster Enschede-Zuid wel al deel uitmaken van de werkgroep Enschede-Zuid.

Scenario 3: Sportpark Wesselerbrink-Midden (voormalig Harmonie gebouw)
Het onderzochte alternatief van SVV '91 van Wesselerbrink-Midden is niet mogelijk omdat FC Suryoye-Mediterraneo en VV UDI hier nu spelen, daardoor is er niet voldoende veldcapaciteit. Het alternatief is dat FC Suryoye wel naar Enschede-Zuid gaat en SVV '91 naar Wesselerbrink-Midden. Echter is er geen ruimte voor FC Suryoye is op Enschede-Zuid nu deze plek is aangewezen voor CVV Achilles.

Een afweging hierin is dat CVV Achilles de voorkeur krijgt boven FC Suryoye voor deelname aan de clusteringslocatie Enschede-Zuid, omdat het sportpark van CVV Achilles gaat sluiten en dat van FC Suryoye open blijft. Daarnaast zijn eerder dit jaar de langlopende gesprekken tussen FC Aramea en FC Suryoye voor een samenwerking en eventuele fusie in een gezamenlijk onderkomen op Enschede-Zuid definitief gestaakt. Het opnieuw met elkaar aan tafel zetten van beide verenigingen is een risico voor de voortgang van het traject.

Het alternatief waarbij FC Suryoye naar Enschede-Zuid gaat en SVV ’91 naar Wesselerbrink-Midden acht het college niet haalbaar c.q. wenselijk in het belang van de hele clusteringopgave waarbij de volgende afwegingen zijn meegenomen:

- Er zijn geen andere locaties beschikbaar voor CVV Achilles waardoor zij bij dit alternatief ook onderdeel blijven uitmaken van Enschede-Zuid.
- Dat betekent dat zowel FC Suryoye, als VV Victoria ’28, FC Aramea en CVV Achilles geregeld velden en kleedkamers aan de overkant van de weg moeten gebruiken op Wesselerbrink-Midden.
- FC Aramea en FC Suryoye zullen hun samenwerking weer moeten oppakken en over het mislopen van de fusie heenstappen. Dit heeft mogelijk vertragingen tot gevolg.
- SVV ’91 verhuist naar Wesselerbrink-Midden, wat hun voorkeur heeft boven Enschede-Zuid.
- Als SVV ’91 naar Wesselerbrink-Midden gaat, sámen met FC Suryoye en VV UDI dan is op basis van de rekenmethode alleen ruimte als er een extra kunstgrasveld komt voor. Dit behoeft een structurele bijdrage van 50.000 euro per jaar.

Participatie
Gedurende de afgelopen jaren hebben de gemeente en Sportaal in het voortraject voortdurend gesprekken gevoerd met alle betrokken verenigingen. Vanuit de projectleider Clustering zijn alle voorzitters frequent telefonisch op de hoogte gehouden van het proces, waarbij verenigingen hun wensen en behoeftes kenbaar konden maken.In diverse overleggen met alle verenigingen per cluster is telkens afstemming geweest met de bestuurders van de verenigingen.

Na het raadsbesluit van 3 april jl. is een brief uitgegaan naar alle verenigingen met een vertaling wat het raadsbesluit concreet voor hen betekent. Daarin is tevens gevraagd om aan te geven welke locatie voor verhuizende verenigingen de voorkeur heeft om naar toe te verhuizen. Hiervoor was een deadline gesteld op 8 mei. De meeste verenigingen hebben hun voorkeur daarop schriftelijk kenbaar gemaakt. Uitzondering is SV Sportlust Glanerbrug, met als reden dat zij nu al deelnemen aan het haalbaarheidsonderzoek van de clusteringslocatie Enschede-Oost.

Van meet af aan, reeds vanaf de start van de clusteringsopgave, is de FEV nauw betrokken in een adviserende en toehorende rol. In de gesprekken over de verschillende clusters was altijd een vertegenwoordiger van de FEV aanwezig. De FEV heeft geadviseerd om de rekentool van de KNVB te versoepelen en daarmee het advies gegeven om rekening te houden met groeimogelijkheden van verenigingen.

Communicatie
Sinds 3 april zijn alle voorzitters van alle betrokken verenigingen zowel telefonisch als per brief gevraagd om hun voorkeuren en behoeftes aan te geven en daarbij op de hoogte gehouden van de voortgang. In de laatste FEV vergadering is via het bestuur van de FEV vanuit de gemeente een schriftelijke update gegeven in afwachting van het definitieve raadsvoorstel. De vragen dit hieruit naar voren zijn gekomen zijn telefonisch besproken met de betreffende voorzitters.

Met de FEV is afgesproken om de uitkomsten van het raadsbesluit en de voorwaarden in bijlage 1 te presenteren aan alle (voetbal)verenigingen eind juni of begin juli. Daarbij zal ook een update gegeven worden over de verlenging van de huurcontracten voor de velden. De huurcontracten van de verenigingen zijn per brief door Sportaal deze maand formeel opgezegd, om de mogelijkheid op te kunnen nemen voor gedeeld gebruik van velden. De intentie van de gemeente en Sportaal is om spoedig de vernieuwde contracten voor te leggen.

Vervolg
Vanaf juli 2023 (her)starten de haalbaarheidsonderzoeken op de aangewezen clusterlocaties. Dit gaat in nauwe samenwerking met de betrokken verenigingen. De haalbaarheidsonderzoeken zijn gericht op de realisatie van duurzame en toekomstbestendige sportaccommodaties met de focus op gedeeld gebruik.

De wensen en behoeftes van de verenigingen en de ambities en mogelijkheden van de gemeente en Sportaal worden hierin meegenomen en vervolgens uitgewerkt tot een haalbare business case. De voorlopige resultaten hiervan worden eind 2023 verwacht.
Bij het vervolg van het proces clustering sportparken wordt gewerkt vanuit de in bijlage 1 genoemde voorwaarden.

Deze resultaten kunnen verenigingen vervolgens voorleggen aan hun leden tijdens de ALV's begin 2024. Vervolgens wordt in maart 2024 de benodigde financiële middelen opgenomen in de zomernota 2024 voor de begroting van 2025-2028 en voorgelegd ter besluitvorming aan de gemeenteraad.

Bijlagen
Bijlage 1 – Voorwaarden vervolg Clustering Sportparken

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris, **de Burgemeester,**

E.A. Smit R.W. Bleker